

UiO : **Institutt for lingvistiske og nordiske studier**
Det humanistiske fakultet

Sissel Furuseth

Tomas Tranströmer og musikken

Exempel på **synestesi** hos Tomas Tranströmer

Allegro

Jag spelar Haydn efter en svart dag
och känner en enkel värme i händerna.

Tangenterna vill. Milda hammare slår.
Klangen är grön, livlig och stilla.

Klangen säger att friheten finns
och att någon inte ger kejsaren skatt.

Jag kör ner händerna i mina haydnfickor
och härmar en som ser lugnt på världen.

Jag hissar haydnflaggan – det betyder:
“Vi ger oss inte, men vill fred.”

Musiken är ett glashus på sluttningen
där stenarna flyger, stenarna rullar.

Och stenarna rullar tvärs igenom
men varje ruta förblir hel.

Fra *Den halvfärdiga himlen* (1962)

EN KONSTNÄR I NORR

Jag Edward Grieg rörde mig som en fri man bland
människor.

Jag skämtade flitigt, läste aviserna, reste och for.

Jag ledde orkestern.

Auditoriet med sina lampor darrade av triumf som tågfärjan
just när den lägger till.

Jag har dragit mig upp hit för att stängas med tystnaden.
Min arbetsstuga är liten.

Flygeln har det lika skavande trångt därinne som svalan
under tegelpannan.

De vackra branta sluttningarna tiger för det mesta.
Det finns ingen passage
men det finns en lucka som öppnas ibland
och ett märkvärdigt sipprande ljus direkt från trollen.

[Tranströmer lesar](#)

Reducera!

Och hammarslagen i berget kom
kom
kom
kom in en vårnatt i vårt rum
förklädda till hjärtats slag.

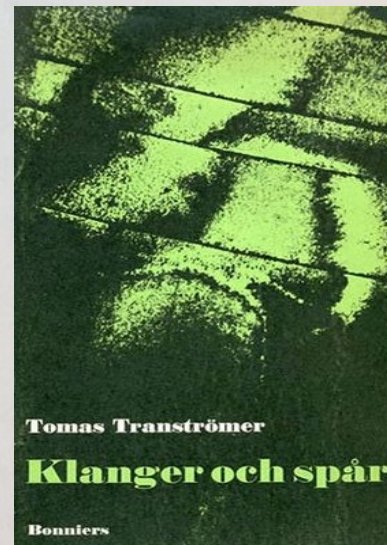
Året innan jag dör ska jag sända ut fyra psalmer för att
spåra upp Gud.

Men det börjar här.

En sång om det som är nära.

Det som är nära.

Slagfält inom oss
där vi Dödas Ben
slåss för att bli levande.

EN KONSTNÄR I NORR

Jag Edvard Grieg rörde mig som en fri man bland människor.

Jag skämtade flitigt, läste aviserna, reste och for.

Jag ledde orkestern.

Auditoriet med sina lampor darrade av triumf som tåg färjan just när den lägger till.

Jag har dragit mig upp hit för att stängas med tystnaden.

Min arbetsstuga är liten.

Flygeln har det lika skavande trångt därinne som svalan under tegelpannan.

De vackra branta slutningarna tiger för det mesta.

Det finns ingen passage.

men det finns en lucka som öppnas ibland

och ett märkvärdigt sipprande ljus direkt från trollen.

Reducera!

Och hammarslagen i berget kom

kom

kom

kom in i en vårnatt i vårt rum

förklädda till hjärtats slag.

Året innan jag dör ska jag sända ut fyra psalmer för att spåra upp Gud.

Men det börjar här.

En sång om det som är nära.

Det som är nära.

Slagfelt inom oss

där vi Dödas Ben

slåss för att bli levande.

Hans Adolf Brorson
(1694-1764),
dansk biskop og
salmedikter

Ludvig Mathias Lindeman
(1812-1887),
norsk komponist, organist
og folkemelodisamler

Hvad est du dog skjøen, ja skøn,
Ja skøn, du aller lifligste Guds Søn!
O du min Sulamit, Sulamit. Ja mit,
Ja mit, alt, hvad jeg har er også dit.

Min Ven, du est min, ja min,
Ja min; så lad mig altid være din!
Ja, evig vist, evig vist, ja vist,
Ja vist! Du min skal blive her og hist

Men tænk, jeg er her, ja her,
Ja her iblandt så mange dragne Sværd!
O så **kom**, Due! **kom** Due! **kom**, ja **kom**!
Ja kom! I Klippens Rif er Ro og Rum.

[Play](#)

[Malmö Kammarkör]

Lindeman: *Ældre og nyere norske Fjeldmelodier* (1853)

Brorson: *Svane-Sang* (1765)

poco a poco più tranquillo

p *f* *poco a poco più tranquillo*

Du - e, så kom, ja kom, ja kom, I Klip - pens Rif - er Ro - og

p *f*

Du - e, så kom, ja kom, ja kom, I Klip - pens Rif er Ro og

p *f*

Du - e, så kom, ja kom, ja kom, I Klip - pens Rif - er Ro og

p *f*

Du - e, så kom, ja kom, ja kom, I Klip - pens Rif er Ro og

Och hammarslagen i berget kom
kom
kom
kom in i en vårnatt i vårt rum
förklädda till hjärtats slag.

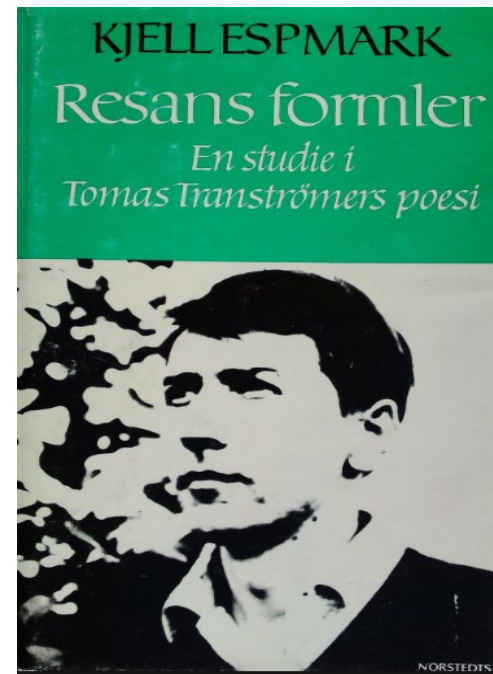
Och hammarslagen i berget kom
kom
kom
kom in i en vårnatt i vårt rum
förklädda till hjärtats slag.

«Raderna återkallar den tredje violinsonaten, av år 1886, som kallats 'det eneste fullødige mesterverk i større format' under Griegs sista 30 år. Hammerslagens rytmiska 'kom / kom / kom / kom' suggererar den tredje satsen

[i note: 'Tranströmer själv har påpekat detta för mig. Hans intention har täckning i texten'.]»

(Espmark, p.187).

Kjell Espmark:
Resans formler (1983)

III

Allegro animato ♩ = 104

**Och hammarslagen i berget kom
kom
kom
kom in i en vårnatt i vårt rum
förklädda till hjärtats slag.**

15:59 / 23:42

Edvard Grieg - Violin Sonata No. 3, Op. 45 [With score]

2:38 / 4:43

Grieg: Hvad est du dog skjön, Op. 74

III

Allegro animato ♩ = 104

The musical score is for the third movement of Edvard Grieg's Violin Sonata No. 3, Op. 45. It is in 3/4 time, marked 'Allegro animato' with a tempo of 104 beats per minute. The score is written for violin and piano. The piano part features a prominent triplet figure in the right hand, marked 'pp' (pianissimo). The violin part is marked 'ppp' (pianissimissimo) and features a series of eighth notes. The key signature has one flat (B-flat).

Edvard Grieg: Violin Sonata No. 3, Op. 45, 3rd movement

Recital in Bucharest at the Ateneu

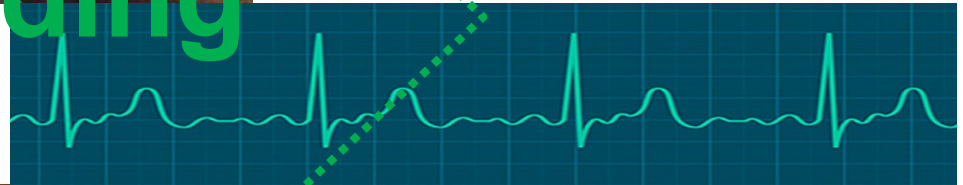
Violin: Liviu Prunaru

Piano: Dana Protopopescu

Blending

Hva slags hammerslag?

EN KONSTNÄR I NORR

Jag Edvard Grieg rörde mig som en fri man bland människor.
Jag skämtade flitigt, läste aviserna, reste och for.
Jag ledde orkestern.
Auditoriet med sina lampor darrade av triumf som tågfarjan just när den lägger till

Jag har dragit mig upp hit för att stängas med tystnaden.
Min arbetsstuga är liten.
Flygeln har det lika skavande trångt därinne som svalan under tegelpannan.

De vackra branta slutningarna tiger för det mesta.
Det finns ingen passage.
men det finns en lucka som öppnas ibland
och ett märkvärdigt sipprande ljus direkt från trollen.

Reducera!

Och hammarslagen i berget kom
kom
kom
kom in i en vårnatt i vårt rum
förklädda till hjärtats slag.

Året innan jag dör ska jag sända ut fyra psalmer för att spåra upp Gud.
Men det börjar här.
En sång om det som är nära.

Det som är nära.

Slagfelt inom oss
där vi Dödas Ben
slåss för att bli levande.

«Tranströmer has never aspired to the poetic music that was popular among the symbolists, for example, even if he, through his superb sense of timbre and phrasing, writes highly musical poetry.

Rather, in Tranströmer's poetry, **music serves the function of a single, vast and multi-faceted metaphor** – a metaphor that both represents itself and reflects something else»

(Bergqvist 2013, 45).

